

II. Rákóci Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Képzési szint	Alapképzés (BA) бакалавр	Tagozat	Nappali és levelező	Tanév/félév	2023-2024 II
Ступінь вищої освіти		Форма навчання	Денна та заочна	Навчальний рік/семестр	

Tantárgyleírás

Силабус

A tantárgy címe	OK 10. Mai magyar nyelv: alaktan, szófajtan
Назва навчальної дисципліни	OK 10. Сучасна угорська літературна мова: морфологія
Tanszék	Filológia Tanszék, Magyar Tanszéki Csoport
Кафедра	Кафедра Філології, Угорська філологія
Képzési program	014 Középfokú oktatás (014.026 Magyar nyelv és világirodalom)
Освітня програма	014 Середня освіта (014.026 Угорська мова та зарубіжна література)
A tantárgy típusa, kreditértéke, óraszám (előadás/szeminárium/önálló munka)	<p>Típus (kötelező vagy választható): kötelező Kreditérték: 6 Előadás: nappali 36 levelező 12 Szeminárium/gyakorlat: nappali 36 levelező 0 Laboratóriumi munka: 0 Önálló munka: nappali 108 levelező 168</p>
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/семинарські, лабораторні заняття/самостійна робота)	<p>Типдисципліни (обов'язковачивибіркова): обов'язкова Кредитів ECTS: 6 Лекції: денна 36 заочна 12 Семинарські/практичнізаняття: денна 36 заочна 0 Лабораторнізаняття: 0 Самостійнаробота: денна 108 заочна 168</p>
Tárgyfelelősoktató(k) (név, tudományos fokozat, tudományos cím, e-mail cím)	<p>Dudics Katalin, PhD dudics.katalin@kmf.org.ua</p>
Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища,	<p>Дудич Катерина Іванівна, PhD dudics.katalin@kmf.org.ua</p>

<p>наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)</p>	
<p>A tantárgy előkövetelményei</p> <p>Пререквізити навчальної дисципліни</p>	<p>ППП 6.1 Mai magyar nyelv tantárgy (hangtan, lexikológia, frazeológia, szemantika) ППП 10 Bevezetés a nyelvudományba</p>
<p>A tantárgy általános ismertetése, célja, várható eredményei, főbb témakörei</p> <p>Анотація дисципліни, мета та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, основна тематика дисципліни</p>	<p>Célja: A tantárgy célja, hogy megismertesse a hallgatókat a magyar nyelv morfológiai és szófaji rendszerével, a morfémák típusaival, a különböző szófaji kategóriák rendszerével, jellemzőivel úgy, hogy azt anyanyelvváltozatokkal összehasonlítva legyenek képesek áttekinteni.</p> <p>Feladata a következő kompetenciák fejlesztése: a magyar nyelvváltozatok szókészletének szófajteni csoportosításának képessége a magyar standard és nem standard nyelvváltozatok alaktani különbségeinek felismerése, elemzése a többnormájú nyelvszemlélet fejlesztése a különböző nyelvváltozatokba tartozó szavak morfológiai elemzésének képessége a különböző nyelvváltozatokba tartozó szavak szófaji elemzésének képessége</p> <p>Загальні компетентності (ЗК) (ЗК 1) – Здатність усно й письмово спілкуватися угорською мовою в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійній діяльності. (ЗК 6) – Здатність діяти із соціальною відповідальністю, розуміти основні принципи буття людини, природи, суспільства. (ЗК 9) – Цінування мультикультурності та повага до неї. (ЗК 11) – Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 12 – Розвиток навиків міжособистісного сприймання студентів з урахуванням особливостей релігійної, етнічної, мовної приналежності, соціальної незахищеності особистості тощо.</p> <p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (ФК) (ФК 4) – Здатність характеризувати загальні властивості літератури як мистецтва слова, закони побудови художнього твору, особливості письменницької праці, літературні стилі, наукові методи і школи в літературознавстві. (ФК 5) – Здатність аналізувати основні тенденції розвитку зарубіжного літературного процесу та угорського письменства. (ФК 6) – Системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища. (ФК 8) – Здатність розуміти сутність й соціальне значення майбутньої професії, основних проблем дисциплін, що визначають конкретну філологічну галузь, їх взаємозв'язку в цілісній системі знань. (ФК 9) – Здатність організовувати і здійснювати навчально-виховний процес з угорської мови і літератури та зарубіжної. (ФК 11) – Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань. (ФК 12) – Здатність до ведення ділової комунікації усно і письмово. (ФК 13) – Здатність вільно володіти угорською мовою, адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової і міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах.</p>

	<p>(ФК 14) Здатність самостійно аналізувати мовний і літературний матеріал та робити висновки.</p> <p>Програмні результати навчання (ПРН)</p> <p>(ПРН 1)– Використовувати угорську мову в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійному спілкуванні.</p> <p>(ПРН 2)– Аналізувати головні тенденції історичного розвитку угорського народу, аргументувати свої погляди на дискусійні моменти з історії Угорщини сучасного суспільного життя.</p> <p>(ПРН 3) – Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідні дані з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.</p> <p>(ПРН 7) – Застосовувати філологічні знання для розв’язання професійних завдань.</p> <p>(ПРН 8) – Використовувати інформаційні й комунікаційні технології, зокрема для вирішення стандартних завдань професійної діяльності.</p> <p>(ПРН 10) – Володіти різноплановими методами і способами перевірки знань з угорської мови і літератури та зарубіжної літератури.</p> <p>(ПРН 11) – Організовувати різні форми і способи навчальної, навчально-методичної, наукової, творчої та інших видів діяльності, які стосуються філології чи педагогіки.</p> <p>(ПРН 15) – Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.</p> <p>(ПРН 16) – Уміння визначати художню своєрідність творів та творчості письменника загалом із використанням системи основних понять і термінів літературознавства.</p> <p>(ПРН 17) – Уміння розуміти закономірності літературного процесу, художнього значення літературного твору у зв’язку з суспільно-літературною ситуацією, літературною критикою і літературною епохою.</p> <p>(ПРН 18) – Знання кращих творів угорської і зарубіжної літератури.</p> <p>Főbb témakörei: A szótan két nagy területe: a szóalaktan (morfológia) és a szófajtan, szoros kapcsolatuk. A szóalaktan (morfológia) fogalma, tárgya, feladatai. A szófajtan fogalma, tárgya, feladatai. A tőtípus fogalma; egy- és többalakú tövek. A toldalékmorfémák típusai: képző, jel, rag; az előhangzó, tövéghangzó vagy kötőhangzó. A szintetikus és analitikus szerkesztésmód. A szófaj mint grammatikai kategória. Alapszófajok, viszonyszók, mondatszók. Az ige (verbum) fogalma, fajai. A főnév fogalma.</p> <p>A melléknév (nomen adiectivum) fogalma. A számnév (nomen numerale) fogalma. A névmások fogalma, általános jellemzésük.</p> <p>A névszótövek különböző osztályozásai. A névszójelek, névszóragok. A határozószó (adverbium) fogalma. Az igenevek (nomen verbale) fogalma, általános jellemzése. A viszonyszók fogalma. A névutó (posztpozíció): fogalma. A névutómelléknév.</p> <p>Az igekötő (praeverbium; praefixum verbale) fogalma. A kötőszó fogalma, általános jellemzése. A partikula fogalma, általános jellemzése. A névelő (articulus) fogalma, általános jellemzése. A tagadószó fogalma. A mondatszók (interjectio) fogalma, helye a magyar nyelv szófaji rendszerében. A szóalkotás fogalma, módjai</p> <p>A szóképzés (deriváció) fogalma. A szóösszetétel (compositio). A ritkább szóalkotási módok.</p>
<p>A tantárgy teljesítésének és értékelésének feltételei</p> <p>Критерії контролю та оцінювання результатів навчання</p>	<p>A félév során gyakorlati feladatokkal, modulzáró dolgozatokkal 50 pont szerezhető. A szóbeli vizsgán szintén 50 pont.</p> <p>Az év végi vizsga két részből tevődik össze: az elméleti anyagokból összeválogatott két kérdés (20-20 pont) megválaszolása, illetve az ezeken alapuló gyakorlati feladat megoldása (10 pont).</p>

<p>A tantárggyal kapcsolatos egyéb tudnivalók, követelmények</p> <p>Інші інформації про дисципліни (політика дисципліни, технічна та програмна забезпечення дисципліни тощо)</p>	<p>A tantárgyhoz kapcsolódó online felületek: Classroom:</p>
<p>A tantárgy alapvető irodalma és digitális segédanyagok</p> <p>Базова література навчальної дисципліни та інші інформаційні ресурси</p>	<p>Csernicskó István, Karmacsai Zoltán, Dudics Katalin: Alaktan, szófajtan. Beregszász, 2020. Online: http://okt.kmf.uz.ua/mtc/oktat-mtc/Modszertani_kiadvanyok/Mai_magyar_nyelv/Csernicsko_Karmacsai_Dudics_Szofajtan_es_morfologia_2020_teljes.pdf</p> <p>Kugler Nóra – Tolcsvai Nagy Gábor: Magyar nyelv. Nyitra: Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Közép-európai Tanulmányok Kara, 2015.</p> <p>Imrényi András - Kugler Nóra - Ladányi Mária - Markó Alexandra - Tátrai Szilárd - Tolcsvai Nagy Gábor Nyelvtan. Budapest: Osiris Kiadó, 2018.</p> <p>KeszlerBorbálaszerk.: Magyar grammatika. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 2000.</p> <p>(Dudics) Lakatos Katalin. A kárpátaljai magyar iskolások köznyelvi normatadatáról. In: Kozmács, István; Vančo, Ildikó (szerk.) A csitári hegyek alatt : Írások Sándor Anna tiszteletére. Nyitra, 2011.</p> <p>Gazdag Vilmos. Szláv elemek a kárpátaljai Beregszászi járás magyar nyelvjárásaiban. Törökbálint. 2021.</p> <p>http://temini.nyud.hu/htonline/htista.php?action=firstpage http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/ http://www.c3.hu/~magyanyelv/</p>